



Odbor za prava žena i jednakost spolova

2015/2220(INI)

3.12.2015

MIŠLJENJE

Odbora za prava žena i jednakost spolova

upućeno Odboru za vanjske poslove

o provedbi i preispitivanju Strategije EU-a za Srednju Aziju
(2015/2220(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Julie Girling

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za prava žena i jednakost spolova poziva Odbor za vanjske poslove da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- uzimajući u obzir zajednički radni dokument Komisije „Rodna ravnopravnost i jačanje položaja žena: vanjskim odnosima EU-a u razdoblju 2016. – 2020. do preobrazbe života djevojčica i žena”,
- A. budući da je u lipnju 2015. Vijeće za vanjske poslove ponovno izrazilo svoju predanost promicanju prava žena te zaključilo da je osnaživanje žena u regiji temeljna sastavnica dugoročne stabilnosti i dobrog upravljanja;
- B. budući da je postizanje zajedničkog razumijevanja demokracije, vladavine prava i prava žena nužni preduvjet za užu suradnju između EU-a i pet zemalja Srednje Azije te da se sloboda udruživanja, sloboda izražavanja i sloboda vjeroispovijesti te promicanje prava žena, djece i pripadnika manjina ubrajaju u prioritete EU-a; budući da su nedostaci u pogledu poštovanja ljudskih prava, demokracije i temeljnih sloboda i dalje prisutni u zemljama srednje Azije te da je opći položaj žena kada je riječ o diskriminaciji u pristupu obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i kulturnim mogućnostima u regiji i dalje zabrinjavajuć; budući da će se užom suradnjom s EU-om otvoriti put k napretku u tim područjima;
- C. budući da je posebni predstavnik Europske unije za Srednju Aziju, Peter Burian, odgovoran za promicanje prava žena i rodne ravnopravnosti;
- D. budući da se položaj žena u Srednjoj Aziji postupno poboljšava uzme li se u obzir stopa smrtnosti majki, smanjena stopa trudnoće djevojčica u dobi između 15 i 19 godina te gotovo jednak broj djevojčica i dječaka koji završavaju osnovno i srednjoškolsko obrazovanje te gotovo jednaka stopa zaposlenosti žena i muškaraca¹; budući da znatan nerazmjer i dalje postoji između broja žena i muškaraca upisanih u programe visokoškolskog obrazovanja u Uzbekistanu i Tadžikistanu, za razliku od Kazahstana, gdje je broj upisanih žena veći od broja muškaraca²;
- E. budući da će povećanje opće razine obrazovanja doprinijeti borbi protiv mogućeg radikalizma među mladima i smanjiti rodno nasilje;
- F. budući da postoji velika razlika između iskustava žena iz ruralnih i žena iz gradskih područja te da je teško izvoditi opće zaključke o njima s obzirom na to da žene u ruralnim područjima nailaze na veće poteškoće pri ostvarivanju svojih prava zajamčenih nacionalnim zakonima;
- G. budući da EU hitno mora donijeti rodno osviještenu vanjsku politiku u cilju globalnog promicanja plana za rodnu ravnopravnost nakon 2015. godine;
- H. budući da su institucije UN-a u Kazahstanu, unatoč stupanju na snagu Strategije za rodnu ravnopravnost 2006. – 2016., izvijestile o zanemarivim pomacima u pogledu položaja

¹ Podaci i statistika o ravnopravnosti spolova Svjetske banke za 2015. godinu.

² Institut UNESCO-a za statistiku

žena; budući da su žene suočene s različitim ekonomskim poteškoćama i diskriminacijom na radnom mjestu te su i dalje izložene riziku da postanu žrtve trgovaca ljudima, ponajprije radi seksualnog izrabljivanja;

- I. budući da su razni oblici nasilja nad ženama i dalje raširen problem u Uzbekistanu, u kojemu ne postoje zakoni kojima se zabranjuje nasilje u obitelji, u Tadžikistanu, u kojemu problem trgovine ljudima, uključujući u svrhu radnog i seksualnog izrabljivanja, izaziva veliku zabrinutost, te u Kirgistanu, u kojemu su otmica nevjesti, silovanje u braku i nasilje u obitelji još uvijek prisutni;
- J. budući da su prikupljeni podaci o pravima žena u Turkmenistanu oskudni te da su pojave poput prisilnog braka, diskriminacije razvedenih i rastavljenih žena, nasilja u obitelji i trgovine djevojčicama i ženama još uvijek raširene;
 1. priznaje da su Uzbekistan, Kazahstan, Kirgistan, Tadžikistan i Turkmenistan suočeni s različitim izazovima u pogledu poboljšanja ljudskih prava, no da je ta regija suočena i sa zajedničkim izazovima u području poboljšanja i promicanja prava žena i rodne ravnopravnosti;
 2. napominje da u kulturi tih zemalja, unatoč tome što su sve potpisnice Konvencije UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, i dalje prevladava patrijarhalan pogled na svijet u kojem dominiraju muškarci, da u mnogim područjima i dalje postoje velike razlike između muškaraca i žena, uključujući i u pogledu pristupa visokom obrazovanju, dijelovima tržišta rada te pravnoj zaštiti i pravima te da je nasilje nad ženama i dalje rašireno u mnogim dijelovima srednje Azije i da se ispoljava u obliku nasilja u obitelji, otmica nevjesti, trgovanja ljudima, preuranjenog braka i fizičkog zlostavljanja; poziva tih pet zemalja na potpunu primjenu Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena; ponavlja da potpora koju pruža EU mora uključivati konkretne mjere za iskorjenjivanje diskriminacije žena;
 3. preporučuje senzibilizaciju i osposobljavanje pravosudnog osoblja u rodним pitanjima te podsjeća da je potrebno kazniti počinitelje rodnog nasilja;
 4. napominje da u svim zemljama Srednje Azije žene imaju ključnu ulogu u poljoprivrednoj proizvodnji i uzgoju, na što ukazuje prosječni udio žena zaposlenih u poljoprivrednom sektoru koji iznosi 58 %¹, ali žali zbog još uvijek prisutne prakse prisilnog rada u poljoprivredi, posebno u proizvodnji pamuka u Uzbekistanu; poziva sve zemlje srednje Azije na poticanje zapošljavanja žena i promicanje ženskog poduzetništva, posebno u ruralnim područjima; poziva na promicanje i praćenje napretka u pogledu ekonomskih i socijalnih prava te na osnaživanje djevojčica i žena kao ključnih ciljeva vanjskih odnosa EU-a s tom regijom;
 5. naglašava da se mora dati prednost programima ulaganja koji mogu imati veći utjecaj na razvoj regije, osobito u područjima obrazovanja, mladih i rodne jednakosti;
 6. ističe da je pristup strukovnom osposobljavanju i sveučilišnom obrazovanju za žene važan čimbenik, uključujući njihovu veću zastupljenost u području znanosti i tehnologije, te potiče posebnog predstavnika EU-a na povećanje poticaja u tom području; smatra da bi

¹ Statistički podaci Svjetske banke za 2012.

EU trebao povećati svoje djelovanje u tom području organizacijom, na primjer, tečajeva za osposobljavanje nastavnika i opskrbljivanjem nastavnim materijalima; poziva na to da se poduzmu koraci u cilju modernizacije obrazovnog sektora, promicanja međunarodne akademske razmjene i omogućavanja ravnopravnog sudjelovanja za žene; smatra da bi trebalo osmisliti tečajeve naobrazbe o rodnoj ravnopravnosti za odgojno-obrazovno osoblje;

7. uzima u obzir korake koje su pojedine zemlje Srednje Azije poduzele u cilju unapređenja ravnopravnosti spolova, kao što su izmjene članaka 154. i 155. kirgistskog Kaznenog zakona koji je stupio na snagu u veljači 2014. i u kojem je postrožena kazna za sveprisutni običaj otmice nevjestice; međutim, napominje da su zaštita prava žena i promicanje ravnopravnosti spolova diljem regije i dalje velik izazov; traži da Komisija pruži dodatnu potporu zemljama Srednje Azije u unaprjeđivanju njihovih programa za prava žena kako bi se postigla ravnopravnost spolova te kako bi se svima, uključujući i najranjivijim skupinama, zajamčila ljudska prava;
8. pozdravlja Strategiju Kazahstana o ravnopravnosti spolova i 45 političkih, socijalnih i gospodarskih mjera sadržanih u njoj; traži od Komisije da pruži dodatnu potporu zemljama Srednje Azije u unaprjeđivanju programa za prava žena te poziva na učinkovitiju provedbu te Strategije; žali zbog niske zastupljenosti žena u javnim političkim tijelima, unatoč tome što je zakonom predviđena kvota od 30 % žena u političkim institucijama;
9. od Europske službe za vanjsko djelovanje traži da u okviru revizije svoje Strategije za srednju Aziju i u skladu sa svojim prioritetima za razdoblje 2016. – 2020. te napretkom koji su zemlje srednje Azije već ostvarile utvrdi sveobuhvatan akcijski plan za ravnopravnost spolova s konkretnim mjerama za poboljšanje prava žena i njihovih životnih uvjeta; smatra da bi svaku zemlju srednje Azije trebalo potaknuti na donošenje zakonodavstva kojim bi se izričito zabranili svi oblici nasilja i diskriminacije žena, uključujući seksualno, tjelesno, psihološko i ekonomsko zlostavljanje čime se žrtve sprječava da rade, imaju pristup bankovnim računima, kreditnim karticama ili prijevozu, što su samo neke od taktika za njihovo izoliranje; ističe da je financijska sigurnost glavni pokazatelj s pomoću kojega se može predvidjeti hoće li se žrtva oduprijeti zlostavljanju i trajno ga se osloboditi; poziva zemlje srednje Azije da nasilju nad ženama pristupaju kao kaznenom djelu, da temeljito istraže sve prijavljene slučajeve i da provedu mjere kojima se jamči zaštita, pomoć i pristup žrtava pravdi, zajedno s mehanizmima koji su potrebni da se zakon primjenjuje; napominje da je sektorska grana agencija za bračna posredovanja u Srednjoj Aziji relativno razvijena i traži od tih zemalja da razmotre zakonsko uređivanje rada tih agencija kako bi se žene u osjetljivom položaju na najbolji način zaštitile od izrabljivanja; poziva zemlje Srednje Azije da organiziraju obrazovne kampanje o pravu na život bez nasilja i inicijative za podizanje razine osviještenosti za cjelokupno društvo, a posebno među vjerskim vođama, o pristanku obiju strana na brak kao neizostavnom uvjetu za njegovo sklapanje;
10. napominje da je prisutan nerazmjer između onoga što se nalaže zakonom i onoga što se događa u stvarnosti te da je diskriminacija na štetu žena nasljednica još uvijek prisutna, iako su neke zemlje zakonski uredile jamčenje jednakih prava pri podjeli imovine; zabrinut je što se nakon razvoda, zbog nepostojanja pravne registracije brakova, žene u Tadžikistanu nalaze u posebno teškom položaju, s obzirom na to da su prema studiji

OESS-a zbog toga 80 % žena uskraćena imovinska prava i prava na alimentaciju;

11. apelira na EU da podrži organizacije civilnog društva koje su posvećene obrani ljudskih prava i promicanju rodne jednakosti u srednjoazijskim zemljama te da aktivno surađuje s međunarodnim organizacijama u području jednakosti muškaraca i žena kao što su Međunarodna organizacija rada, Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj te Ujedinjeni narodi radi ostvarivanja sinergija za emancipaciju žena;
12. primjećuje da su žene slabo zastupljene kada je riječ o ministarskim mjestima; da su 2015. u Kirgistanu žene zauzimale 15 % ministarskih mjesta, a u Turkmenistanu 5,7 %¹; potiče zemlje srednje Azije i Komisiju da pažnju usmjere i na sudjelovanje žena u donošenju odluka, a posebno političkih odluka, te preporučuje uvođenje sustava kvota u cilju promicanja sudjelovanja žena, u prvom redu kao kandidatkinja;
13. protivi se svakom zakonodavstvu, propisu ili pritisku vlade kojim se neopravdano ograničava sloboda izražavanja, posebno žena i ostalih rodnih kategorija;
14. ističe da bi sudjelovanje EU-a i proračunska potpora trebali ovisiti o mjerljivom napretku ostvarenom u srednjoazijskim zemljama u području ljudskih prava, demokracije i temeljnih sloboda;
15. sa zabrinutošću napominje da su u Godišnjem izvješću o trgovini ljudima za 2015.² Turkmenistan i Uzbekistan uvršteni na „popis praćenja”, što znači da je broj žrtava trgovine ljudima u tim zemljama u porastu; poziva koordinatoricu EU-a za suzbijanje trgovine ljudima da podrži Turkmenistan i Uzbekistan u borbi protiv trgovine ljudima, koja predstavlja uvredu ljudskom dostojanstvu te često podrazumijeva psihološki teror i tjelesno nasilje te je stoga treba iskorijeniti; traži od država članica da pri komunikaciji i suradnji s tim zemljama istaknu to bitno pitanje;
16. poziva zemlje Srednje Azije da promiču pravo na jednak pristup informacijskim i komunikacijskim tehnologijama kako bi se ženama osigurala mogućnost napretka u gospodarstvu na lokalnoj i globalnoj razini;
17. ističe potrebu za uvođenjem obuke za policijske službenike, državne odvjetnike i pravosudno osoblje o nasilju nad ženama i trgovini njima te za otvaranjem lako dostupnih centara i skloništa za psihološku i pravnu potporu žrtvama;
18. naglašava važnost dostatnog financiranja institucija i tijela odgovornih za provedbu politika o rodnoj jednakosti te važnost toga da se udrugama civilnog društva koja se bore za prava žena priskrbe neovisnost i potrebna sredstva;

¹ Statistički podaci Svjetske banke za petogodišnje razdoblje od 2011. do 2015.

² Podatke prikupilo Ministarstvo vanjskih poslova SAD-a.

**REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA
U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE**

Datum usvajanja	3.12.2015
Rezultat konačnog glasanja	+: 25 -: 0 0: 1
Zastupnici nazočni na konačnom glasanju	Daniela Aiuto, Maria Arena, Catherine Bearder, Malin Björk, Anna Maria Corazza Bildt, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Mary Honeyball, Elisabeth Köstinger, Angelika Mlinar, Maria Noichl, Terry Reintke, Jordi Sebastià, Beatrix von Storch, Jadwiga Wiśniewska, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Zamjenici nazočni na konačnom glasanju	Izaskun Bilbao Barandica, Eleonora Forenza, Mariya Gabriel, Julie Girling, Kostadinka Kuneva, Constance Le Grip, Dubravka Šuica, Julie Ward
Zamjenici nazočni na konačnom glasanju prema čl. 200. st. 2.	Claudiu Ciprian Tănăsescu, Kristina Winberg